

'Het is niet alleen de techniek, maar ook de tactiek'

Elk kwartaal publiceert FISKAAL een interview met een bekende Leidse fiscalist. Deze keer is dat Arnaud Booij, partner bij Höcker, docent aan de Universiteit Leiden, secretaris van de NVAB¹ en bestuurslid van de Vereniging voor Fiscale Mediators. Sophie Ruedisulj en Joris Broeren hadden een gesprek met hem.

IK BEN IN 1982 in Leiden gaan studeren, omdat rechten hier heel goed stond aangeschreven en omdat ik wist dat Leiden een heel gezellige stad was. Ik had overwogen economie te gaan studeren, maar mijn vakkenpakket sloot daar niet op aan. Toen ik halverwege m'n eerste jaar hoorde van de mogelijkheid fiscaal recht te doen, dacht ik: 'dat is een mooie combinatie tussen de juridische en bedrijfseconomische kant.' Ik had op dat moment nog niet het idee dat ik advocaat of belastingadviseur zou worden. Ik dacht meer dat dit een goede algemene opleiding zou zijn om het bedrijfsleven in te gaan.

Ik ben destijds ook lid geworden van Minerva en heb eigenlijk de eerste drie jaar van mijn studie heel marginaal gestudeerd. Ik heb ontzettend genoten, heel leuke dingen gedaan. Ik ben heel actief geweest op mijn studentenvereniging, heb in heel veel commissies gezeten, heel veel georganiseerd – wat veel tijd kost – maar ik heb wel altijd het tempo in m'n studie gehouden. Pas in mijn laatste jaar kreeg ik een beetje de geest en begon ik vakken echt inhoudelijk interessant te vinden. Vanaf dat moment ging ik

dus ook hoge cijfers halen en dat heeft in 1987 uiteindelijk geresulteerd in een scriptie, bij Professor Langereis, over de (toen) nieuwe Wet bestuurdersaansprakelijkheid, waar ik een negen voor kreeg. Een paar jaar later is dit uitgemond in een boekje dat het eerste boek was over het onderwerp bestuurdersaansprakelijkheid voor belastingschulden. Vanaf dat moment ben ik regelmatig gaan publiceren over uiteenlopende fiscale onderwerpen, die bijna altijd wel een raakvlak hadden met het civiele recht en het ondernemingsrecht.'

Loopbaan

'Omdat ik het belastingrecht iets te beperkt vond, had ik het gevoel dat het zuivere belastingadvieswerk niets voor mij was en ik besloot de advocatuur in te gaan. Ik ben gaan werken bij Baker & McKenzie in de internationale praktijk, maar ik deed ook veel met ondernemingsrecht. Procederen deed ik toentertijd nog maar mondjesmaat.

Omdat ik het jammer vond dat ik maar zo weinig procedureerde en meer verdieping zocht, ben ik in 2000

weggegaan en ben ik drie dagen per week gaan werken aan de Universiteit Leiden. Ik ben een promotieonderzoek begonnen naar bestuursaansprakelijkheid, een onderwerp waar ik al veel vanaf wist. Door mijn achtergrond was ik inzetbaar op het gebied van de vennootschapsbelasting, het internationale belastingrecht en natuurlijk het formele belastingrecht en ik heb dan ook op al die

Het ontwikkelen van mijn eigen praktijk is precies gegaan zoals ik me dat had voorgesteld

gebieden les gegeven, iets wat ik nu nog steeds doe. In 2003 ben ik gepromoveerd.

Ook heb ik in die tijd mijn eigen praktijk ontwikkeld en dat is precies gegaan zoals ik me dat had voorgesteld. Het werd vooral een procespraktijk. Men heeft mij in de loop van de jaren ontdekt als iemand die goed kan procederen.'

Tot 2005 heb ik mijn eigen kantoor gehad. Daarna ontwikkelde mijn praktijk zich heel goed. Ik ben toen naar Höcker Advocaten in Amster-

Arnaud Booi. Foto: Paul le Clercq

dam gegaan. Er wordt daar veel geprocedeerd in bijna alle disciplines die je op een groot kantoor kunt vinden. Ze hadden alleen nog geen fiscale sectie, dus ik kon daar mijn eigen praktijk uitbouwen. Ik ben eigenlijk voor de helft ondernemingsrechtadvocaat. Dat maakt het een stuk makkelijker fiscale oplossingen te verzinnen waarvan je ook zeker weet dat ze goed kunnen worden uitgevoerd.

De procespraktijk is soms ook advisering, maar dan vaak in de gevallen dat er al conflicten zijn of conflicten dreigen. De echte fiscale adviezen die ik geef, zijn meestal second opinions of hebben met het internationale belastingrecht te maken.

Ik voel me voornamelijk thuis in het beheersen van (potentiële) conflicten. Daar horen juridische vaardigheden bij voor het opstellen van contracten en dergelijke, maar ook pro-

cesvaardigheid voor als het echt fout is gegaan. Het is niet alleen techniek, maar ook tactiek. Vaak spelen hele uiteenlopende belangen een rol in een procedure.'

Mediation tot nu toe

'Omdat ik zo veel met conflicten en het voorkomen daarvan bezig ben, heb ik in veel zaken ook te maken met mediation, bindend advies en arbitrage. De Belastingdienst maakt al een tijdje gebruik van mediation. Als je gaat procederen, is er een geschil dat meestal over de interpretatie van een wetsartikel gaat. Toch is dat vaak niet het echte geschil. Het echte geschil is meestal veel breder, namelijk een conflict dat te maken heeft met bejegening van de belastingplichtige door de Belastingdienst. Heel frequent heeft het te maken met het gevoel dat je als belastingplichtige niet serieus wordt

genomen; dat er niet goed wordt geluisterd naar wat je zegt; dat je belangen niet in de gaten worden gehouden. Het is dikwijls een heel complex geheel van zaken die met elkaar samenhangen. Voor dat soort zaken is heel moeilijk een oplossing te vinden. In veel gevallen kun je met beide partijen om de tafel gaan zitten en tot een oplossing komen, maar er zijn altijd gevallen waarbij dat niet lukt. Die gevallen leiden dus tot procedures die principieel zijn, omdat men vindt dat nu eindelijk eens met de vuist op tafel moet worden geslagen.

Men is zich op een gegeven moment gaan verdiepen in de psychologie achter geschillen en kwam tot de conclusie dat mediation een mogelijkheid is die geschillen in een eerder stadium al op te lossen met behulp van een mediator. Met mediation zorg je ervoor dat de partijen met elkaar in gesprek raken en zelf een oplossing zoeken voor het probleem. Het enige wat je doet als mediator is tot de kern van het probleem doordringen en het benoemen.

Mediation heeft voordelen. Het scheelt in ieder geval kosten die je wel hebt bij procesvoering. Een ander voordeel is dat er een middenweg mogelijk is tussen winnen en verliezen. Je wilt als belastingplichtige niet altijd gelijk hebben, maar omdat de belangen vaak zo groot zijn, gewoon snel een oplossing vinden en duidelijkheid hebben. Er is ook een aantal nadelen, zoals het probleem omtrent de vertrouwelijkheid van de mediation. Als iemand iets vertelt aan de mediator die in dienst is van de Belastingdienst, moet het niet zo zijn dat die informatie door de Belastingdienst wordt gebruikt om na te heffen of na te vorderen.

¹ De Nederlandse Vereniging van Advocaten-belastingkundigen, www.nvab.net.

De Belastingdienst is in 2003 en 2004 een succesvolle pilot begonnen, waarvoor een aantal mensen van de Belastingdienst een mediationopleiding gevolgd hebben. Zij werden ingeschakeld in een aantal zaken waarin men het vermoeden had dat het om meer dan een technische uitleg van de wet ging. In 2005 is de Tweede Kamer akkoord gegaan met mediation in de beroepsfase bij alle rechtbanken. Ook dit ontving goede respons.

Onze vereniging onderzoekt of we meer kunnen doen met mediation in het belastingrecht

Vervolgens kwam de vraag aan de orde hoe we om moesten gaan met een aantal ingewikkeldere zaken, waaronder de zaken waarin convenanten of vaststellingsovereenkomsten worden gesloten. Algemene problemen bij dat soort zaken zijn dat je uit je termijn dreigt te lopen, als je akkoord gaat met een bepaalde gang van zaken en je achteraf discussie krijgt over de uitleg van die overeenkomst. Wij denken dat juist dit soort zaken zich leent voor mediation en misschien ook wel voor arbitrage.'

VFM

'In juni 2007 is dan ook de Vereniging voor Fiscale Mediators² opgericht. Ik zit in het bestuur van die vereniging namens de NVAB en ben dus de advocaat in dat bestuur. Het idee is het volgende: we willen een club hebben die zich ermee bezighoudt te onderzoeken of we meer

kunnen doen met mediation in het belastingrecht. Het heet de Vereniging Fiscale Mediators, maar als je naar de doelstelling kijkt gaat het niet alleen om mediation maar ook om het bevorderen van arbitrage en andere vormen van alternatieve geschillenbeslechting in fiscale zaken. Wij willen kijken of we naast dat wat de Belastingdienst dus al te bieden heeft, nog een alternatief kunnen aanbieden, namelijk mediators die de belastingplichtige bij staan.

Waarom dit niet eerder is ontwikkeld, zit hem onder andere in de kosten. Stel dat de Belastingdienst een arbitrage verliest, dan zou zij normaal gesproken de kosten voor haar rekening moeten nemen. Als ze gaan procederen, kost het hen geen cent. Voor hen is het financieel gezien dus gunstiger te procederen dan akkoord te gaan met een arbitrage of een externe mediation.

Onze vereniging ziet het nu als taak de Belastingdienst, het Ministerie en de politiek ertoe te bewegen hier een regeling voor te bedenken. Wij gaan hier als vereniging over praten met alle belanghebbenden en kijken of we een oplossing kunnen vinden.

Wat wij als vereniging willen doen is een forum bieden om die discussies aan te gaan. We willen ook mensen verenigen, zodat zij inhoud kunnen geven aan dit project. Er heeft zich al een aantal hoogleraren bij ons gemeld dat zich graag met de arbitrage wil bezighouden. Op die manier kunnen we op een gegeven moment ook tegen de Belastingdienst en het Ministerie zeggen: 'de mensen en de kennis zijn er, dus het gaat er alleen nog maar om of jullie willen meewerken om er vorm aan te geven'.

De aard van het belastingadvieswerk gaat dan waarschijnlijk ook heel anders worden, omdat men in een heel vroeg stadium al risico's in kaart

gaat brengen, zodat er niet meer over geprocedeerd gaat worden. Ik voorzie dan ook een verschuiving van de gewone procespraktijk en de gewone belastingadviespraktijk aan de ene kant naar een meer economisch getinte risicoanalysepraktijk aan de andere kant. De komende jaren staan we voor de vraag of we in het kader van de rechtsbescherming iets wettelijk (uitbereiding bezwaar/beroep) of buitenwettelijk (mediation/arbitrage) gaan regelen.

Zoveel mogelijk geschillen moeten in een zo vroeg mogelijk stadium worden opgelost. Daar heeft denk ik iedereen baat bij. Ik ben er zelf van overtuigd dat mediation en arbitrage toekomst hebben. Ook al is de behoefte beperkt, zij is er wel en daar moet in voorzien worden. Als vereniging gaan we dat promoten in de hoop dat we over een paar jaar kunnen zeggen dat het werkt. Het zou jammer zijn als het niet lukt, maar dan hebben we het ten minste wel geprobeerd.'

De toekomst van de fiscalist

'Als fiscalist kom je altijd aan de bak. In Nederland komen we honderden fiscalisten tekort. De grote kantoren beginnen ze al uit de universiteitsbanken te trekken. Voor ons is dat jammer, want ook al hebben wij er wel minder nodig per jaar, we hebben er elk jaar wél een aantal nodig die ons soort werk interessant vindt. Mensen die een juridische manier van denken hebben en de advocatuur interessant vinden. Het is handig breed opgeleid te zijn en dus naast je fiscale vakken ook ondernemingsrecht en vakken als handelsrecht te volgen. En je moet natuurlijk je civiel effect halen. Ook bij het Openbaar Ministerie zitten ze te springen om mensen met een fiscale achtergrond.'

² www.vfmmediator.nl